

madokból kizártaknak panaszát, kiket az elmúlt közel 20 év alatt a Csemadok szervei részéről tényleges vagy vélt sérelem ért. A rehabilitációs bizottság tagjai a következők: Balázs Béla, Dobos László, Kender János, Labancz István, dr. Mede István, Poszpis József, dr. Szirmák Imre, Takács András.

8. A Csemadok KB megbízza az elnökséget, a járási bizottságokat és a helyi szervezetek vezetőségét, hogy vegyék fél a kapcsolatot a Matica slovenskának a vegyes lakosságú területeken megalakult szerveivel az együttműködés megteremtése érdekében.

9. A Csemadok KB megbízza az elnökséget, a központi titkárságot, a járási bizottságokat és a helyi szervezeteket, hogy a Csemadok népművelési és népművészeti munkája, valamint a szervezeti élet eredményessége érdekében a jelenlegi időszakban az eddiginél is átgondoltabb és jobb munkával biztosítsák a KB munkatervében foglalt feladatok teljesítését.

10. A KB megbízza a járási bizottságokat és a helyi szervezeteket, hogy azokban a városokban és falvakban, ahol a megalakuló Magyar Ifjúsági Szövetség klubjai létrejönnek, segítsék elő azok tevékenységét és járuljanak hozzá a Magyar Ifjúsági Szövetség mielőbbi megalakulásához.

11. A Csemadok KB megbízza az elnökséget, hogy a legrövidebb időn belül tegye meg a szükséges intézkedéseket a magyar nemzetiségi kérdés megoldására tett javaslataink realizálása érdekében.

12. Az elnökség a Központi Bizottságban elhangzott vitafelzólalások alapján a Csemadok tagságához intézzen felhívást, amely jutassa kifejezésre a demokratizálódási folyamat következetes végrehajtásával kapcsolatban a Csemadokra háruló feladatokat, a szlovák és a magyar dolgozók barátságának elmélyítésének szükségességét, valamint azt, hogy a Központi Bizottság egységesen állást foglal a nemzetiségi kérdés megoldására március 12-én tett javaslata mellett.

*Hét, 1968. június 23. 10. p.*²¹⁶

30

Pozsony, 1968. június 10. Az Új Szó tudósítása a Csemadok KB június 8–9-i dunaszerdahelyi üléséről, amely a szövetség új elnökévé Dobos Lászlót választotta, reformpárti új Elnökséget választott, s összehívta a Csemadok rendkívüli országos közgyűlését.

A MAGYAR DOLGOZÓK EGYSÉGESEN TÁMOGATJÁK A CSKP AKCIÓPROGRAMJÁT

A CSEMADOK Központi Bizottsága kétnapos ülést tartott ● A szervezet előtt álló időszerű feladatok ● Országos közgyűlés novemberben ● Dobos László a CSEMADOK országos elnöke ● Lőrincz Gyula díszelnök

216 A dokumentumot közli még Szabó Rezső: i. m. 358–362. p.

A CSEMADOK Központi Bizottsága szombaton és vasárnap Dunaszerdahelyen ülést tartott. Az ülés értékelte a szervezet eddigi tevékenységét, különös tekintettel a demokratizálódási folyamat és a nemzetiségi kérdés rendezéséből eredő feladatokra, s a CSEMADOK márciusi állásfoglalása teljesítésére. A főbeszámólót *dr. Szabó Rezső* főtitkár tartotta. A beszámoló kiemelte, hogy a CSEMADOK tagsága és a csehszlovákiai magyarság nagy többsége egyértelműen támogatja a CSKP Központi Bizottsága akcióprogramját, s mindent megtesz az itt leszögezett elvek megvalósítása érdekében.

Az ülés első napján – az esti órákban – sor került a Központi Bizottság 16-tagú elnökségének, valamint a szervezet új országos elnökének megválasztására. *Lőrincz Gyula* elvtárs ugyanis az Új Szó főszerkesztőjének történt kinevezésével egy időben benyújtotta lemondását, hogy a tisztségelhalmozást kerülje. A Központi Bizottság mérlegelve *Lőrincz* elvtárs érveléseit, felmentési kérelmét indokoltnak tartotta, s munkája elismeréseként a szervezet díszelnökévé választotta. A CSEMADOK országos elnöke tisztségébe a Központi Bizottság *Dobos László* író, a főtitkári tisztségbe *dr. Szabó Rezsőt*, a titkári tisztségbe pedig *Varga Jánost* választotta. Titkos szavazással ugyancsak megválasztották a Központi Bizottság új elnökségét is.²¹⁷

A beszámoló éppúgy, mint a vitafelzáróbeszéd, valamint az elfogadott határozat egyértelműen pozitívan értékelte a CSEMADOK állásfoglalásának a magyar dolgozók közti fogadtatását, s hangsúlyozta, hogy a szervezet továbbra is kiáll ezen elvek realizálása mellett. Ugyanakkor sajnálattal vette tudomásul, hogy egyes személyek és főleg szlovák sajtószerkezetek mindent megtesznek annak érdekében, hogy a nemzetiségek jogos követeléseinek megvalósítását lehetetlenné tegyék. Szándékuk, hogy megbontsák az együttélést, s eleve olyan közhangulatot teremtsenek, melyben ezek realizálása lehetetlenné válik. A szervezetet, és személy szerint *Lőrincz* elvtársat ért tendenciózus támadások ugyanis egyértelműen ezt a célt szolgálták. A CSEMADOK Központi Bizottsága értékelve az állásfoglalás fogadtatását, elhatározta magát azoktól a szélsőséges megnyilvánulásoktól is, melyek ártanak az együttélés ügyének.

Az állásfoglalással kapcsolatban felmerült annak szükségessége, hogy a központi szervek érdemben foglalkozzanak ezzel a javaslattal, mivel erre eddig nem került sor. Bár a CSKP Központi Bizottságának akcióprogramja leszögezi ezeket az elveket, a szlovák központi szervek részéről ez ideig lényeges intézkedés, vagy értékelés nem hangzott el. A felszólalók hangsúlyozták ugyanakkor azt is, az öngigazgatásra beadott javaslatot tartalommal, s az államjogi megoldásra tett konkrét javaslattal kell megtölteni.

Kijelölve az időszerű feladatokat, elhatározta ugyanakkor azt is, hogy ez év novemberére összehívja a szervezet országos közgyűlését. A helyi szervezetek küldöttválasztó gyűléseit augusztus 15. és szeptember 15. között tartják meg, a járási szervezetek rendkívüli konferenciáját pedig október 5–6-án, illetve október 12–13-án.

A múlt hibáinak felszámolása céljából a Központi Bizottság rehabilitációs bizottságot választott, melynek feladata lesz a torzulások és sérelmek felülvizsgálása.

217 A jobbára reformpárti, 16 fős új Elnökségből annak korábbi tagjai közül kimaradt többek között Egri Viktor, Fábry István, Kosztanko Antal, Krivošik István, Krocsány Dezső, Mócsi Ferenc, Pintér Ferenc, Szabó Béla, Sziegl Ferenc és Vadkerty Katalin. Az új Elnökségbe az elnökön, főtitkáron, titkáron és díszelnökön kívül beválasztották Balázs Bélát, Csanda Sándort, Csikmák Imrét, Duray Miklóst, Fónod Zoltánt, Mede Istvánt, Molnár Jánost, Nagy Jenőt, Pathó Károlyt, Szőke Józsefet, Tolvaj Bertalant és Újváry Lászlót. (FKI, Csemadok irattára, KB-V-1.)

A határozat feladatul adja a CSEMADOK szerveknek és szervezeteknek, hogy az együttélés és együttműködés, s a szlovák és a magyar dolgozók egysége erősítése érdekében keressék a kapcsolatot a Matica slovenská szerveivel. Javasolja az alakuló magyar ifjúsági klubok támogatását is, s megbízza az elnökséget, hogy a közgyűlésre – a tagság széles rétegeinek bevonásával – dolgozzák ki a szervezet új programját és szervezeti szabályzatát.

-dz-

Új Szó, 1968. június 10., 1. p.

31

Koloděje, 1968. június 12. Az államjogi kormánybizottság nemzetiségi albizottságának álláspontja a nemzeti kisebbségek államjogi helyzetének kidolgozása során felmerülő kérdésekkel kapcsolatban.

Z á v e r y

z rokovania celoštátnej komisie pre národné menšiny zo dňa 12. júna 1968

1. Komisia sa uznáša, že národné menšiny nemajú charakter národného subjektu a teda ani nárok na štátoprávne orgány a inštitúcie, ktoré prislúchajú národom. Pri prerokovaní tejto otázky sa komisia dohodla na nasledujúcich zásadách:

a) z hľadiska existencie československej štátnosti základnými činiteľmi sú dva štátotvorné národy: Česi a Slováci;

b) v rámci týchto národných celkov sa nachádzajú národné menšiny, ktorým prislúcha právo plného kultúrneho, hospodárskeho a spoločenského vyžitia;

c) významnou a najpočetnejšou národnou menšinou v Československu je maďarská menšina. Patrí jej v rámci rovnoprávnosti politická, kultúrna a spoločenská reprezentácia vo volených a výkonných orgánoch. Bližšie podrobnosti určí národnostný štátút.

2. Komisia zastáva stanovisko, že reprezentáciu národných menšín vykonávajú zvolení poslanci – príslušníci národnej menšiny v jednotlivých zastupiteľských orgánoch. Zriaďujú sa v nich národnostné výbory na základe pomerného zastúpenia.

Súdruhovia Szabó a Dobos²¹⁸ predniesli alternatívny návrh na zriadenie tzv. národnostnej rady, ktorá by združovala členov zastupiteľských zborov – príslušníkov národných menšín.

3. Komisia dospela k záveru, že by bolo účelné zriadiť pri národných vládach štátne sekretariáty pre otázky národných menšín. Na ministerstve školstva by sa zriadil národnostný odbor pre otázky základného, stredného všeobecne vzdelávacieho a odborného školstva národných menšín. Rovnako by sa zriadil národnostný odbor aj na ministerstve kultúry. Vedúci týchto odborov by boli členmi kolégia.

218 Az államjogi kormánybizottság nemzetiségi albizottságának két magyar tagja Dobos László, a Csemadok új elnöke és Szabó Rezső vezető titkár volt.